మల్లెపువ్వు

పళ్లెంలో పోసుకున్న మల్లెల్ని అరచేత్తో తాకుతూంటే మణిరత్నానికి దగ్గుతెర కమ్ము కొచ్చింది. మల్లెల వాసన నిషిద్ధం తనికిప్పుడు. టి.బి. తన ఊపిరితిత్తుల్ని నిర్దాక్షిణ్యంగా తినేసింది. దగ్గిదగ్గి కళ్లల్లో ఊరిన నీటిని ఒత్తుకుని ఆయాసపడుతూ మల్లెలవైపు చూసింది.

ఆమె మనసు గతంలోకి పరుగులెత్తింది.

మణిరత్నానికి మల్లెపూలంటే మహాప్రాణం. కాని, అవెప్పుడూ ఆమెకి అచ్చిరాలేదు.

పెళ్లైన కొత్తలో మొదటిసారిగా రెండుజడల సిగవేసుకుని, సిగచుట్టూ మల్లెలు చుట్టుకుని తెల్లచీరా తెల్లరవికా కట్టుకున్నప్పుడు ''బాగానే ఉన్నావ్ బోగంమేళంలో నాయకురాల్లాగ. కప్పులబాడీ కూడా ఏస్కుంటే ఏసం సరిగ్గాసరిపోయేది'' అన్న కట్టుకున్న వాడి కామెంటుకి ఆమెలేత మనసు ముక్కచెక్కలైంది.

నర్స్‌ట్రెయినింగు పూర్తిచేసేసరికి మణిరత్నానికి ఇరవై ఏళ్లొచ్చేయి. తండ్రిపోయిన కొత్త, తల్లి బెగిలిపోయి ఉంది. ఇంటికి మగదిక్కుగా ఉంటాడని ఒక్కగానొక్క కూతుర్నీ తన తమ్ముడికే ఇచ్చికట్టబెట్టింది.

పెళ్లికి అమ్మమ్మ ఊరినించి ఎవరెవరో చుట్టాలు – పైన తుండుగుడ్డతప్ప చొక్కా వేసుకోని మొగాళ్లూ, రవికల్లేని ఆడవాళ్లూ ప్రధానం కావిట్లో ఒక ఉట్టిలో అరటిగెలా, రెండో ఉట్టిలో ఎత్తెడుబెల్లం, డప్పుల్తో ఊరేగి తమ ఇంటికి రావడం, తన ఒంటికంతా పసుపు దట్టంగా పూసేసి, ఒళ్లో కొబ్బరిబొండాంపెట్టి ప్రధాన మైందనిపించడం, వచ్చినోళ్లందరికీ వాకిట్లో కుట్టుడు పనసాకులేసి, కోడిగుడ్లూ ఎండుచేపలూ కలిపి చేసిన పులుసుతో అమ్మనానాహైరానా పడిపోయి వడ్డించడం, ఎర్రకొర్రల అన్నాన్ని ఒక్కొక్కళ్లూ రెండేసి ఆకులు తేలిగ్గా ఖాళీచేసెయ్యడం, ఆవచ్చిన వాళ్లతోనే ఆడపెళ్లి వాళ్లంతాకలిసి కాలినడకన మగపెళ్లివాళ్ల ఊరికి పెళ్లికి తరలివెళ్లడం, ఎప్పుడూ అలవాటైన అడవిగుండా తనుచకచకా నడుస్తూంటే వరసైన వాళ్లు వేళాకోళం చెయ్యడం అదంతా తనకి గుర్తే.

అప్పటికి పెళ్లంటే సరైన అవగాహనలేదు మణిరత్నానికి. ఒక్క సంవత్సరం ఉద్యోగం చెయ్యనిచ్చి పెళ్లిమాట తలపెట్టి ఉంటే ఎంతబావుండేది అని తర్వాత ఎప్పుడూ అనుకునేది – చేతులుకాలేక ఆకులు పట్టుకున్నట్టే.

మండు వేసవికాలంలో మిట్టమధ్యాహ్నం లగ్నం. తనని తలపైకెత్తనివ్వలేదెవ్వరూ. కులాచారం ప్రకారం మేనబావ వరసైన వాడొకడు తనని ఎత్తుకుని గుర్రం ఎక్కించబోయి

నాలుగడుగులేసి ఆయాసపడిపోయి '' ఏటెపిల్లా, అస్టల్లో రాళ్ళుగానీ మింగేదానివేటే ఇంత బరువెక్కిపోయావ్'' అని హాస్యమాడేడు. గోప్యం తెలీని అప్పటి మనుషులు ఉత్త అమాయకులు – అనాగరికులు అనుకోవడం రత్నానికి ఇష్టం ఉండదు.

పెళ్లైన నెలలోనే జిల్లాకేంద్రంలో గవర్నమెంటు హాస్పిటల్లో ఉద్యోగం వచ్చింది.

ఎలా చేసిందో సరసమెరగని మోటు మనిషి యాకోబుతో అయిదేళ్ల కాపరం. ఆ అయిదేళ్లలోనూ అతనిమీది అయిష్టం కొద్దీ మల్లెపూల జోలికి పోయేదికాదు. ఆ అంతంత మాత్రపు కాపరానికి గుర్తుగా డేవిడ్, రోజీ పుట్టేరు. అప్పటికే తనమీద మొయ్యలేని భారం ఉండేది. అమ్మ, అమ్మమ్మ, పనీపాటులేకుండా తిని తిరిగే మొగాడూ. ఆరుగురి తిండికీ జీతం ఏమూలకీ చాలేదికాదు. రోజంతా చుట్టలుకాల్చి ఎక్కడపడితే అక్కడ ఉమ్మెయ్యడం ముసలమ్మపనైతే; రాత్రుళ్లు తాగొచ్చి నానారభసా చెయ్యడం యాకోబుపని. క్వార్టర్స్ కావడంవలన చుట్టుపక్కల వాళ్లంతా ' ఏంటీ న్యూసెన్స్' అని విసుక్కునేవాళ్లు. పల్లెటూళ్లో పుట్టి పొలాల్లో తిరగడానికి అలవాటుపడిన అతను బస్తీ వాతావరణంలో ఇమడలేకపోయాడు. సరికదా, తనకన్నా పదిహేనేళ్లు చిన్నదైన మణిరత్నం యవ్వనాన్ని చూస్తుంటే అతనికేదో అసహనంగా ఉండేది. వారానికోరోజు స్నానంచేసే అతన్ని భరించడం ఆమెకీ సాధ్యంకాలేదు. నెలకింతని ఇచ్చే ఏర్పాటు చేసుకుని అమ్మమ్మనీ, మావయ్యనీ పల్లెకి పంపించేసి ఓనమస్కారం పెట్టేసింది రత్నం. తల్లి మొత్తుకుంది, అమ్మమ్మనానా శాపనార్థాలూ పెట్టింది. ఎలాంటివికారాలూ లేకుండా వెళ్లినవాడు యాకోబు ఒక్కడే, అతనికిదివరకే అక్కడో అక్రమసంసారం ఉంది. ఆమెకూడా కూలీనాలీ చేసి ఇతన్నిమేపాల్సిందే.

మల్లెపూల దండలు కొనితెచ్చి మేరీమాత ఫోటోకి తగిలించేది మణిరత్నం. గది నిండా నిండుకున్న మల్లెల సౌరభం మనసుకేదో హాయినిచ్చేది. ''మొగుడూ మొద్దులూ అక్కర్లేందానికి మల్లిపూలెందుకో'' అని సణుక్కునేది తల్లి. '' మొద్దులాంటి మొగుడు లేడు కాబట్టే'' అని నవ్వేసేది.

ఆ తర్వాత మణిరత్నం పూర్తి ఏకాగ్రత పిల్లలిద్దరిమీదా కొనసాగింది. చేసే ఉద్యోగమూ, డ్యూటీల టైమింగ్సూ ఎన్నెన్నో ప్రలోభాల్ని కల్పించినా అన్నిట్నీ తిరస్కరించి ఆమె పిల్లలకోసమే బతికింది.

మణిరత్నం తల్లి అశాంతి తోనే కన్నుమూసింది.

డేవిడ్ బి.టెక్‌చేసాడు.

రోజీ డిగ్రీలో జాయినైంది. ఎలాఅయ్యిందో హౌస్‌సర్జన్సీ చేస్తున్న ఓ కుర్ర డాక్టరుతో రోజీకి పరిచయమైంది. సాయంకాలాలు కాలేజ్‌నుంచి వచ్చాక బైట మొక్కల్లో కుర్చీలేసుకుని కూర్చునేవాళ్లు.

డేవిడ్‌తో అంది మణిరత్నం ''ఒరేబాబూ, రోజీ ఆ కుర్రోణ్ణితప్ప చేసుకోనం టందిరా. అల్ల పెద్దలేమో యాభైవేలు కట్నం అడుగుతున్నారు. బేంకులో అర్డీ, నాలోన్న సొమ్మూకలిసి ముప్పై అయిదు వేలవరకూ వస్తాయి. మిగిలిన దానికోసం నీబండి అమ్మేస్తా..'' ఇంజనీరింగ్ కాలేజ్‌లో అందరికీ బళ్లున్నాయని ముచ్చటపడుతూంటే బుల్లెట్

కొనిపెట్టింది. డేవిడ్ ఏమనుకున్నాడో రెండునిమిషాలు రెప్పవాల్చకుండా చూసేడు.

'' ఇప్పుడీ పెళ్లి చెయ్యకపోతే ఏం?'' '' ఎప్పుడైనా తప్పదుగదా''

'' తాహతుకి మించిన పరుగులెందుకు?'' '' అదికోరుకుంటున్నప్పుడేం చేస్తాం''

డేవిడ్ ముఖావంగా బండి అమ్మేసి డబ్బు తెచ్చిచ్చాడు. ఖర్చులకి మరికొంత బైట వడ్డీకి అప్పుచెయ్యక తప్పలేదు. డేవిడ్ ముఖావం వీడలేదు. మగపిల్లాడుకదా, బాధ్యత తనమీద పెట్టలేదని బాధపడుతున్నాడేమోనని '' ఒరేబాబూ నాకు పెద్దగా వ్యవహార దక్షతలేదు. కొంచెం అన్నీ నువ్వేచక్క బెట్టుకోవాలి'' అంది మణిరత్నం.

''నీకా..వ్యవహార దక్షతలేదా? చ్చొచ్చొచ్చో..నీకున్నంత వ్యవహారదక్షత ఇంకెవరికుంది? డాక్టర్ని అల్లుణ్నిచేసుకోవడం కన్నా వ్యవహారదక్షత ఇంకేముంది'' అన్నాడు డేవిడ్ కనుబొమలు పైకెత్తి. ఆమాటలోని వ్యంగ్యం సూటిగా గుండెలోతాకింది. దెబ్బతిన్న పక్షిలా విలవిల్లాడింది మణిరత్నం.

పెళ్లవుతూనే మంచం,బీరువా వగైరా సారెతో అమ్మాయిని పంపించమని మగపెల్లివారు డిమేండ్ చేసారు. దొరికిన చోటల్లా అప్పుచేసి వాళ్లకి తగినట్టు అన్నీ సమకూర్చింది.చేతిలో చిల్లిగవ్వలేదు. బయల్దేరేముందు రోజీ జేవురించిన మొహంతో తల్లిమీద నిష్ఠూరాలు పోయింది. '' ఏంటమ్మా ఈ కక్కుర్తిపన్లూ, ఈ పాత సూట్‌కేస్‌తో బట్టలు పట్టుకెళ్తే అక్కడ నాకేమైనా గౌరవం ఉంటుందా? ఎంతలోకువైపోతాను! వి. ఐ.పి. కొని పెట్టు, దీన్నినువ్వే ఉంచుకో. అయినా కొడుకు కోసమైతే ఏమైనా చేస్తావులే, నాకోసం ఎందుకుచేస్తావ్, లక్షలు ఖరీదు చేసే అల్లుడు చవగ్గా దొరికితే ఇలాగే ఉంటుంది ఎవరికైనా'' మూత తెరిచి బట్టలన్నీ నేలమీద ఒంపేసింది రోజీ.

మరో శరాఘాతం!

డేవిడ్ హైద్రాబాద్‌లో ఏదో పార్ట్‌టైమ్ జాబ్‌లో జాయినయ్యాడు.

క్షేమసమాచారం తెల్పమని మణిరత్నం రాసిన ఉత్తరానికి అక్కణ్ణుంచి జవాబు వచ్చింది. '' నా కాళ్లమీద నేను నిలబడాలనుకుంటున్నాను. నీకు కూతురు తప్ప నేనెప్పుడూ పరాయివాణ్ణే. నీకున్నదంతా వాళ్లకే పెట్టుకో, నీకూ నాకూ ఏ సంబంధమూ లేదు''

గొప్పింటి కోడలయ్యాక రోజీ ఇటు తిరిగి చూడ్డమే మానేసింది.

పుట్టిబుద్ధెరిగాక నిజమైన ఒంటరితనం అప్పుడావరించింది మణిరత్నాన్ని.

క్రమంగా ఒంట్లో ఏర్పడుతున్న నిస్సత్తువనీ, అనారోగ్యాన్నీ నిర్లక్ష్యం చేసింది.

గుప్పిట తెరిచి చూసింది.. నలిగి వాడిపోయిన మల్లెపువ్వు జాలిగా.. నలుపురంగుకి తిరుగుతూ..

''మధుర పరిమళాల్ని కురిపించే ఈ పువ్వుకింత మృదుత్వాన్నెందుకు పెట్టేవు తండ్రీ!...''

(2-7-93 ఆంధ్రజ్యోతి వీక్లీ- న్యూజెర్సీ పోటీలో గెలుపొందినది)